

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної
науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра кримінального процесу

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра юстиції

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ЮРИСТІВ
ГО «СТАЛЕ ПРАВОСУДДЯ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО ПРАВА

Матеріали X міжнародної науково-практичної конференції

(25 квітня 2025 р.)

Харків
«Право»
2025

Відповідальна редакторка *Л. М. Москвич*

Актуальні проблеми судового права : матеріали X міжнар.
А43 наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.) / [відп. ред. Л. М. Москвич] ;
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. кримін. процесу ;
Навч.-наук. ін-т права Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, Каф. юстиції ;
Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», Каф. орг. суд., правоохорон.
органів та адвокатури ; Нім.-Укр. об-ня юристів ; ГО «Стале правосуддя». –
Харків : Право, 2025. – 376 с.

ISBN 978-617-8612-04-7

Збірник містить матеріали Десятої міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем судового права, у якій взяли участь відомі вітчизняні та зарубіжні науковці та практики. Організаторами заходу виступили кафедра кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кафедра юстиції ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», Німецько-Українське об'єднання юристів і ГО «Стале правосуддя». В основу видання покладено доповіді, виголошені учасниками конференції, які торкаються різноманітних аспектів судового права.

УДК 349.42

Матеріали викладено в авторській редакції.
Відповідальність за їхню якість, достовірність,
відсутність текстових запозичень несуть автори.

Відеозапис конференції за посиланням:

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2025

ISBN 978-617-8612-04-7

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

можуть вплинути на права, свободи та інтереси приватних осіб у різних сферах публічного адміністрування.

З огляду на викладене роль адміністративних судів для практики публічного адміністрування залишається бути одним із провідних факторів належного та ефективного забезпечення прав і свобод людини і громадянина у відносинах з носіями владних управлінських функцій.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України в ред. від 08.02.2025. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

2. Пузирний В. Ф. Європейський стандарт (принцип) ефективного правового захисту у сфері адміністративного судочинства: досвід для України. Нове українське право. 2022. Вип. 6. Т. 2. С. 127–131.

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень про судовий контроль за виконанням судових рішень» від 21.11.2024 № 4094-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/4094-20#n210>

Назаров І. В.,

*доктор юридичних наук, професор,
заступник голови Національного агентства
із забезпечення якості вищої освіти*

ПЕРЕВІРКА НА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ДОСТУП ДО СУДДІВСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

На сьогодні в Україні питання перевірки на доброчесність в контексті доступу до професії в судовій гілці влади є надзвичайно актуальним, отримало широке поширення, активно розвивається та поступово змінюється. Варто зазначити, що реалізована у законодавстві ідея обов'язковості стадії перевірки на доброчесність під час добору суддівських кадрів та формуванні органів суддівського врядування має не лише прихильників. Так само впевнений у тому, що зазначена стадія потребує вдосконалення і навіть уніфікації певних правил і процедур, на що і має бажання звернути увагу.

Так само хочу конкретизувати, що перевірку на доброчесність варто оцінювати в широкому розумінні, оскільки це явище, яке вже зайняло своє місце в правовому просторі України, застосовується не лише під час формування суддівського корпусу, а значно ширше. Мова йде про її обов'язковість не лише під час формування складу органів судової влади (судів та органів суддівського врядування), а й під час формування більшості правоохоронних органів, в секторі державної служби. І зміни у правилах формування складу будь-якої інституції, з об'єктивних причин, мають опосередкований вплив на функціонування та визначення всіх правил і процедур в цілому. При цьому саме формування суддівського корпусу виступило каталізатором змін у ставленні до кандидатів, до процедур і змісту перевірки кандидатів, необхідності запровадження перевірки на відповідність кандидатів до вимог доброчесності.

Не можна сказати, що перевірка на доброчесність запроваджена лише в останні роки. В Законі України «Про судоустрій і статус суддів» [1] вимога до кандидатів на посаду судді бути не лише компетентними, а й доброчесними з'явилась з 2016 року. Крім того, Кодекс суддівської етики 2013 р. [2] мав відповідні вимоги до діючих суддів.

На сьогодні вимога щодо доброчесності у межах судової влади передбачена для всіх кандидатів на посади судді судів загальної юрисдикції, суддів Конституційного Суду України, членів Вищої ради правосуддя та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Так, наприклад, кандидат на посаду судді має бути доброчесним. Перевіряє Вища кваліфікаційна комісія суддів України разом з громадською радою доброчесності. Громадська рада доброчесності сприяє Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності кандидатів критеріям професійної етики та доброчесності.

На посаду члена Вищої ради правосуддя може бути обраний (призначений) громадянин України, що відповідає, в тому числі, критеріям професійної компетентності, професійної етики та доброчесності. Відповідає за перевірку Етична рада, що утворюється з метою сприяння органам, що обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя, у встановленні відповідності кандидатів на посаду члена Вищої ради правосуддя критеріям професійної етики та доброчесності.

Членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України може бути громадянин України, який, в тому числі, відповідає критеріям доброчесності і професійної компетентності. Відповідає за перевірку Конкурсна комісія, що є допоміжним органом Вищої ради правосуддя та утво-

рюється для проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, формування переліку кандидатів на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, які відповідають критеріям доброчесності та професійної компетентності.

Суддею Конституційного Суду може бути громадянин України, який має, в тому числі, високі моральні якості. Відповідає за перевірку Дорадча група експертів, що утворюється з метою сприяння суб'єктам призначення суддів Конституційного Суду в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді Конституційного Суду. Крім того Дорадча група розробляє методологію оцінювання моральних якостей і рівня компетентності у сфері права, безпосередньо здійснює оцінювання моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді Конституційного Суду. В межах цього конкурсу законодавець більш конкретно визначив предмет та межі перевірки кандидатів, тому деталізується, що при оцінюванні відповідності кандидатів критерію високих моральних якостей Дорадча група має враховувати наступне:

- кандидат відповідає, якщо є доброчесним;
- якщо відносно нього немає обґрунтованих сумнівів щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня його життя або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя статусу;
- оцінювання має спиратися на інформації без часових або територіальних обмежень;
- кандидат не відповідає цим критеріям у разі доведення невідповідності або наявності обґрунтованих сумнівів у відповідності.

Приведені приклади обсягу та способів перевірки на доброчесність дають можливість визначити питання, які потребують додаткового регулювання та/або корегування:

1. Існує велика кількість суб'єктів, які можуть розглядати питання і приймати висновки про відповідність критеріям доброчесності.
2. Кожен відповідальний суб'єкт, який оцінює кандидатів на предмет доброчесності, має власну методику та правила оцінки.
3. Неможливість врахувати оцінку в межах одного конкурсу під час проходження іншого конкурсу навіть у випадку їх одночасного проходження.
4. Поширення практики перевірки на доброчесність за межі формування суддівських кадрів (на формування складу правоохоронних та державних органів із створенням окремих суб'єктів для перевірки із власною методикою

оцінювання: прокуратура, Національне агентство запобігання корупції, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки, митні органи тощо).

5. Неповнота у визначенні правового статусу суб'єктів, що створюються для перевірки кандидатів на відповідність критеріям доброчесності.

Вирішення наведеного переліку питань пропонується наступним чином:

1. Шляхом уніфікації правил та процедур в межах перевірки на доброчесність. Перша спроба – затвердження Вищою радою правосуддя 17 грудня 2024 року Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики суддів і кандидатів на посаду судді [3] (рішення № 3659/0/15-24).

2. Об'єднання органів, створених для оцінки кандидатів на відповідність критеріям доброчесності.

3. Деталізація правового статусу відповідних органів.

Список використаних джерел:

1. Про судоустрій і статус судді: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Стор. 7. Ст. 545.

2. Кодекс суддівської етики: затверджено на XI черговому з'їзді суддів України 22.02.2013 р. Вісник Верховного суду України. 2013. № 3. Стор. 27.

3. Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики суддів і кандидатів на посаду судді: затверджено 17 грудня 2024 року рішенням ВРП № 3659/0/15–24. <https://hcj.gov.ua/doc/doc/49121> (дата звернення 28.04.2025).

Нестерчук Л. П.,
*старший викладач кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури,
Національний університет «Одеська
юридична академія»*

СУДОВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ СУДОВОЇ СИСТЕМИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Судова спеціалізація поширена у переважній більшості країн світу, що відносяться до різних типів правових систем та різних типів судових систем. Але ця тенденція не є новою. Необхідно зазначити, що витоки

Костенко С. К.	
ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА: МІЖ ПРАВОМ І ПОЛІТИКОЮ	46
Кравченко М. О.	
РОЗУМНІСТЬ СТРОКУ РОЗГЛЯДУ ЯК СКЛАДОВА ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД	50
Крицька І. О.	
ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ В КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	53
Кубаєнко А. В.	
ПРАВОСУДДЯ БЕЗ БАР'ЄРІВ: РОЛЬ ЦИФРОВИХ РІШЕНЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОГО ДОСТУПУ ДО СУДУ	57
Кухнюк Д. В., Запара С. І.	
ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ У СФЕРІ ПРАЦІ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА	61
Куш О. Є.	
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРИНЦИП НАЛЕЖНОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ У СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	68
Мельниченко В. С.	
ТЕОРЕТИКО – ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХІДНОГО ПРАВОСУДДЯ: МІЖНАРОДНИЙ РІВЕНЬ	70
Москвич Л. М.	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАСАДИ ДОСТУПНОСТІ ПРАВОСУДДЯ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	73
Муза О. В.	
ДО ПИТАННЯ ПРО СУЧАСНИЙ СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	77
Назаров І. В.	
ПЕРЕВІРКА НА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ДОСТУП ДО СУДДІВСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	80
Нестерчук Л. П.	
СУДОВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ФОРМА РОЗВИТКУ СУДОВОЇ СИСТЕМИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	83
Овсяннікова О. О.	
ВПРОВАДЖЕННЯ ЄСІТС: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	88